Swedsec

Ledning och kontrollfunktioner 2027

KUNSKAPSKRAV FÖR LICENSIERINGSTEST

2027-01-01

Innehåll

Inledning ... **2**
- **Bakgrund** ... **2**
- **Målgrupp** ... **2**
- **Kunskapskravens uppbyggnad och funktion** ... **2**
- **Ändringar av kunskapskraven** ... **2**
- **Kunskapskravens utformning** ... **3**
- **Testets utformning** ... **3**
- **Kognitiva nivåer, vikt och storlek** ... **3**

Delområde 1 – Intern styrning och kontroll ... **4**
- **Bolagets ledning** ... **4**
- **Kontrollfunktionerna** ... **6**
- **Uppdragsavtal (outsourcing)** ... **7**
- **Ersättningsregler** ... **7**

Delområde 2 – Finansiell ekonomi, risker och kapitaltäckning ... **8**
- **Finansiell ekonomi och finansiella instrument** ... **8**
- **Fonder** ... **9**
- **Penningpolitik, banker och finansmarknad** ... **10**
- **Kapital- och likviditetskrav – kreditinstitut** ... **11**
- **Risker** ... **12**

Delområde 3 – Normgivning och regelverk ... **13**
- **Normgivning** ... **13**
- **Tillståndspliktig verksamhet** ... **14**
- **Grundläggande regler på finansmarknaden** ... **15**
  - Etiska riktlinjer och visselblåsning ... 15
  - Intressekonflikter ... 16
  - Givande och tagande av muta ... 16
  - Marknadsmissbruk och investeringsrekommendationer ... 17
  - Åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism samt finansiella sank-tioner ... 17
  - Dataskyddsförordningen ... 19
  - Distansförsäljning och ångerrätt ... 19
  - Digital Operational Resilience Act – DORA ... 20
  - Flaggnings- och rapporteringskrav ... 20
  - Kundskyddsregler och informationskrav ... 21
  - Sekretess ... 23
  - Ingripanden och sanktioner ... 24

Inledning

Bakgrund

Swedsec arbetar för höga kunskaper, regelefterlevnad och god etik hos anställda på finansmarknaden genom att kräva licensiering samt regelefterlevnad för fortsatt licensiering. Swedsecs vision är att förtroendet för finansmarknaden ska vara högt. En förutsättning för högt förtroende är att den personal som arbetar på finansmarknaden har tillräcklig kunskap och kompetens för sina uppgifter. Licenskravet omfattar olika kategorier av anställda med olika arbetsuppgifter och roller, inom de företag som är anslutna till Swedsec.

Målgrupp

Kunskapskraven för licensieringstestet för ledning och kontrollfunktioner har i första hand bestämts utifrån den kunskap som bör krävas av yrkeskategorier som ägnar sig åt olika typer av ledning och kontrollfunktioner inom finansmarknaden, med särskild inriktning mot bank, fondverksamhet, värdepappersrörelse, försäkringsdistribution och/eller försäkringsrörelse. Därmed avses t ex verkställande direktörer och andra ansvariga chefer samt utövare i kontrollfunktioner, såsom funktioner för regelefterlevnad, riskkontroll och internrevision. Mer information om målgruppen finns i Swedsecs regelverk 3 kap 1 §, kategori A.

Kunskapskraven utgör en gemensam grundnivå för alla licenshavare i målgruppen. De omfattar centrala principer, ansvar och samband inom de olika verksamheterna. Regelverkens tillämpningsområden och närmare krav kan dock skilja sig mellan olika typer av finansiella företag. En anställds arbetsuppgifter och befattning kan medföra behov av fördjupade eller ytterligare kunskaper. Det är det anslutna företagets ansvar att bedöma vad som är tillräckligt utifrån den anställdas arbetsuppgifter.

Kunskapskravens uppbyggnad och funktion

Kunskapskraven är uppdelade i delområden (faktaområden), i underrubriker och i mätpunkter. En mätpunkt specificerar vad licenshavaren förväntas kunna inom ett begränsat kunskapsområde. Varje uppgift som ingår i licensieringstestet är kopplad till en mätpunkt i detta dokument.

Kunskapskraven ska fungera som stöd vid utformning av utbildningar och som underlag vid uppgiftskonstruktion. De ska dessutom ge överblick över vad som förväntas av en licenshavare. Det är varje utbildningsanordnares uppgift att tolka kunskapskraven samt skapa en relevant och pedagogisk utbildning.

Ändringar av kunskapskraven

De gällande kunskapskraven finns på www.swedsec.se. En översyn görs årligen och vid behov. Ändringar av kunskapskraven publiceras på www.swedsec.se. Det är utbildningsanordnarnas och testtagarnas ansvar att uppdatera sig med den senaste versionen.

Kunskapskravens utformning

De tre delområden som ingår i licensieringstestet är:

- Intern styrning och kontroll
- Finansiell ekonomi, risker och kapitaltäckning
- Normgivning och regelverk

Testets utformning

I licensieringstest för ledning och kontrollfunktioner ingår 90 ordinarie uppgifter. Alla ordinarie uppgifter har genomgått en noggrann kontroll i form av kvalitets-, fakta- och språkgranskning. Uppgifterna har dessutom utprövats och analyserats med statistiska metoder. Utprövningen sker genom att femton ännu inte godkända uppgifter ingår i testet utan att påverka slutresultatet. De svar som testtagarna lämnar på dessa uppgifter lagras för statistisk analys och efter noggrann prövning kan de därefter ingå i test som ordinarie frågor. Det framgår inte i testet vilka uppgifter som är ordinarie och vilka som utprövas. Totalt besvarar alltså testtagaren 105 uppgifter varav 90 avgör testtagarens resultat. För att godkännas på licensieringstestet ska en testtagare ha minst 70 procent rätt totalt.

Kognitiva nivåer, vikt och storlek

De kognitiva nivåerna beskriver vilken grad av komplexitet som uppgifter har.

Nivå	Förklaring
Känna till (K)	Testtagaren ska känna till och komma ihåg begrepp, definitioner och faktauppgifter.
Förstå (F)	Testtagaren ska förstå och kunna förklara olika samband och sammanhang.
Tillämpa (T)	Testtagaren ska kunna använda till exempel formler, regler, lagar och metoder.

Varje mätpunkt har en markering som definierar på vilken kognitiv nivå testtagaren ska ha den aktuella kunskapen. Nivån markeras med den första bokstaven i nivåns namn: K, F eller T. De kognitiva nivåerna hänger ihop och bygger på varandra. Om mätpunkten t ex avser den kognitiva nivån Tillämpa förutsätts att licenshavaren också kan förstå och förklara den samt känna till den. Om fler än en kognitiv nivå markeras innebär det att mätpunkten innehåller delar som ligger på olika kognitiva nivåer.

I matriserna för varje mätpunkt anges mätpunktens storlek och vikt. En stor mätpunkt har mer omfattande kunskapskrav, vilket medför att licensieringstestet sannolikt innehåller fler frågor på det ämnet än från en liten mätpunkt. En mätpunkt kan antingen ha vikt 1 eller 2, där vikt 2 anger högst vikt, vilket också påverkar antalet frågor på licensieringstestet.

Delområde 1 – Intern styrning och kontroll

Delområde 1 omfattar övergripande kunskap om ansvarsfördelningen mellan olika bolagsrättsliga funktioner och organ. Detta innebär bl a krav på licenshavaren att ha generell kännedom om fördelning av roller och ansvar mellan ägare och ledning enligt aktiebolagslagen.

Delområdet omfattar även detaljerade kunskapskrav om intern styrning och kontroll i finansiella företag. Detta innebär kunskapskrav om de krav som gäller för finansiella företag att införa och efterleva centrala processer, etablera oberoende kontrollfunktioner samt på att besluta och efterleva interna styrdokument.

Slutligen ingår i detta avsnitt krav på specifika kunskaper om under vilka förutsättningar verksamhet kan läggas ut på en tredje part (s k outsourcing) och vilka krav som gäller för ersättning till anställda i finansiella företag.

Bolagets ledning

Bolagsstämmans roll och ansvar
Licenshavaren ska känna till bolagsstämmans roll enligt aktiebolagslagen samt de viktigaste frågor som normalt måste beslutas av stämman som exempelvis beslut om vinstdisposition, val av styrelse och revisorer samt beslut om förändringar av bolagsordningen, som bl a anger bolagets verksamhetsinriktning.

Styrelsens roll och ansvar
Licenshavaren ska förstå att styrelsen svarar för bolagets organisation och ska se till att den är utformad så att bokföringen, medelsförvaltningen och bolagets ekonomiska förhållanden i övrigt kontrolleras på ett betryggande sätt. Licenshavaren ska förstå att styrelsen ansvarar för förvaltningen av bolagets angelägenheter och fortlöpande ska bedöma bolagets och, om bolaget är moderbolag i en koncern, koncernens ekonomiska situation.

Licenshavaren ska känna till att om vissa uppgifter delegeras till en eller flera av styrelsens ledamöter eller till andra, ska styrelsen fortlöpande kontrollera om delegationen kan upprätthållas.

Licenshavaren ska förstå att styrelsen företräder bolaget och tecknar dess firma.

Vd:s roll och ansvar
Licenshavaren ska förstå att den verkställande direktören (vd) ska sköta den löpande förvaltningen enligt styrelsens riktlinjer och anvisningar. Licenshavaren ska även känna till att vd, även utan styrelsens bemyndigande, får vidta åtgärder som med hänsyn till verksamhetens omfattning och art är av ovanligt slag eller av stor betydelse, om styrelsens beslut inte kan avvaktas utan väsentlig olägenhet för verksamheten. Licenshavaren ska känna till att styrelsen i ett sådant fall ska underrättas om åtgärden så snart som möjligt. Licenshavaren ska även känna till att vd ansvarar för att vidta de åtgärder som är nödvändiga för att bolagets bokföring ska fullgöras i överens-stämmelse med lag och för att medelsförvaltningen ska skötas på ett betryggande sätt.

Licenshavaren ska förstå att vd alltid får företräda bolaget och teckna dess firma när det gäller uppgifter som han eller hon får sköta enligt ovan.

Jävsregler för styrelseledamöter och vd
Licenshavaren ska förstå att varken en styrelseledamot eller vd som huvudregel får handlägga en fråga om

- avtal mellan styrelseledamoten/vd och bolaget,
- avtal mellan bolaget och en tredje man, om styrelseledamoten/vd i frågan har ett väsentligt intresse som kan strida mot bolagets, eller

- avtal mellan bolaget och en juridisk person som styrelseledamoten/vd ensam eller tillsammans med någon annan får företräda.

Licenshavaren ska känna till att undantag från jävsregeln gäller om bolagets motpart är ett företag i samma koncern eller i en företagsgrupp av motsvarande slag.

Lämplighetskrav för ledning och nyckelpersoner
Licenshavaren ska förstå att det ställs lämplighetskrav på styrelseledamöter och verkställande direktörer (vd) i finansiella företag. Krav ställs bland annat på gott anseende samt på tillräcklig kunskap och erfarenhet för uppdraget.

Licenshavaren ska känna till att lämplighetskrav även gäller för vissa personer med ansvar för kontrollfunktioner och andra centrala uppgifter, exempelvis på CFO i kreditinstitut och värdepappersbolag och på aktuariefunktionen i försäkrings- och tjänstepensionsföretag. Vilka personer som omfattas, kravens närmare innehåll och formerna för prövningen skiljer sig åt mellan sektorerna.

Licenshavaren ska förstå företagets ansvar för att bedöma och löpande följa upp berörda personers lämplighet samt känna till Finansinspektionens möjligheter att ingripa när kraven inte är uppfyllda.

Licenshavaren ska även känna till att det i försäkringsdistributionsverksamhet gäller särskilda kunskaps- och kompetenskrav för anställda som direkt deltar i distributionen.

Övergripande krav på intern styrning och kontroll
Licenshavaren ska förstå att de övergripande kraven på styrning (governance), riskhantering och intern kontroll i finansiella institut (”GRC”) -genomgående omfattar krav på:

- en tydlig organisation med fördelat ansvar mellan styrelse, vd och underliggande funktioner,
- oberoende kontrollfunktioner,
- ett fungerande riskhanteringssystem, och
- dokumenterade interna styrdokument och rutiner för uppföljning.

Licenshavaren ska känna till att liknande krav på intern styrning och kontroll gäller för såväl kreditinstitut, värdepappersbolag, fondbolag och AIF-förvaltare som för försäkringsföretag och tjänstepensionsföretag, enligt respektive sektorspecifik lagstiftning, EU-regelverk och Finansinspektionens föreskrifter. Licenshavaren ska känna till att försäkringsförmedlarbolag inte omfattas av motsvarande övergripande krav på GRC.

Licenshavaren ska känna till att DORA-förordningen ställer särskilda krav på digital operativ motståndskraft för de finansiella företag som omfattas av förordningen.

Interna styrdokument
Licenshavaren ska känna till de krav på olika interna styrdokument som gäller; dels generellt enligt aktiebolagslagen (såsom arbetsordning för styrelsen, vd-instruktion och instruktion för finansiell rapportering), dels specifikt enligt relevanta lagar på finansmarknaden (såsom styrdokument för intern styrning och kontroll och för de olika kontrollfunktionerna, styrdokument för hantering av intressekonflikter, klagomålshantering, hantering av risker för penningtvätt, hantering av hållbarhetskrav, ersättningspolicy samt styrdokument för utlagd verksamhet m.m.) Licenshavaren ska känna till vilka rutiner som bör gälla för uppföljning, utvärdering och kontroll av efterlevnaden av interna styrdokument.

Mätpunkt	Vikt	Storlek	Kognitiv nivå	
Bolagsstämmans roll och ansvar	2	Litet	K	
Styrelsens roll och ansvar	2	Stort	K	F
Vd:s roll och ansvar	2	Stort	K	F
Jävsregler för styrelseledamöter och vd	2	Litet	K	F
Lämplighetskrav för ledning och nyckelpersoner	2	Stort	K	F
Övergripande krav på intern styrning och kontroll	2	Stort	K	F
Interna styrdokument	2	Stort	K	

Kontrollfunktionerna

Riskhantering och riskkontrollfunktion
Licenshavaren ska förstå de organisatoriska krav som gäller för att implementera och upprätthålla riktlinjer och processer för riskhantering samt uppföljning av att riskhanteringen är effektiv. Licenshavaren ska även förstå de krav som gäller för att etablera en oberoende funktion för riskkontroll samt de krav som i övrigt gäller för en sådan funktions verksamhet enligt för rörelsen relevanta lagar, förordningar och myndighetsföreskrifter. Licenshavaren ska känna till att det ställs krav på riskhantering avseende även hållbarhetsrisker och risker inom informations- och kommunikationsteknik (IKT-risker).

Funktion för regelefterlevnad (compliance)
Licenshavaren ska förstå de organisatoriska krav som gäller för att implementera och upprätthålla riktlinjer och processer för regelefterlevnad, bl a identifiering av risker kopplade till regelefterlevnad i verksamheten och åtgärder för riskminimering. Licenshavaren ska vidare förstå kraven för att etablera en oberoende funktion för regelefterlevnad (compliance) samt de krav som i övrigt gäller för en sådan funktions verksamhet enligt för rörelsen relevanta lagar, förordningar och myndighetsföreskrifter.

Funktion för internrevision
Licenshavaren ska förstå de organisatoriska krav som gäller för att etablera en oberoende funktion för internrevision samt de krav som i övrigt gäller för en sådan funktion och vilket ansvar funktionen har, allt enligt för rörelsen relevanta lagar, förordningar och myndighetsföreskrifter.

Aktuariefunktion
Licenshavaren ska förstå att det för försäkringsföretag och tjänstepensionsföretag, utöver krav på funktioner för riskhantering, regelefterlevnad och internrevision, även gäller krav på att ha en aktuariefunktion. Licenshavaren ska känna till att aktuariefunktionen bland annat ska samordna och svara för kvaliteten i de försäkringstekniska beräkningarna, samt bistå styrelse och vd i frågor om försäkringstekniska avsättningar, värdering av försäkringsrisker och återförsäkringsskydd.

Mätpunkt	Vikt	Storlek	Kognitiv nivå	
Riskhantering och riskkontrollfunktion	2	Stort	K	F
Funktion för regelefterlevnad (compliance)	2	Stort		F
Funktion för internrevision	2	Litet		F
Aktuariefunktion	1	Litet	K	F

Uppdragsavtal (outsourcing)

Uppdragsavtal (outsourcing)
Licenshavaren ska förstå vad som avses med outsourcing, dvs att en del av den verksamhet som normalt ska utföras av uppdragsgivaren i stället uppdras åt en tredje part. Licenshavaren ska förstå när outsourcing är av sådan omfattning eller karaktär, enligt för rörelsen relevanta krav, att den ska anmälas till Finansinspektionen. Licenshavaren ska förstå att uppdragsgivaren ansvarar för den outsourcade verksamheten som för sin egen. Licenshavaren ska känna till att det ställs krav på att utföra interna riskanalyser inför beslut att lägga ut verksamhet och att det ställs omfattande krav på kontroller (due diligence) av uppdragstagaren både inför avtalsingående och löpande under uppdragets utförande. Licenshavaren ska även känna till att det ställs omfattande krav på avtalsinnehållet i uppdragsavtal som utgör outsourcing, som bland annat att Finansinspektionen ska tillförsäkras rätt till insyn i den verksamhet uppdragstagaren utför för uppdragsgivarens räkning och att det ska finnas en strategi för hur uppdragsgivaren vid behov kan ta hem verksamheten. Licenshavaren ska känna till att kraven vid utlagd verksamhet generellt är högre i de fall uppdragstagaren är en molntjänstleverantör eller tillhandahåller någon annan IKT-tjänst eller då uppdraget avser en kritisk eller viktig funktion i uppdragsgivarens verksamhet.

Mätpunkt	Vikt	Storlek	Kognitiv nivå	
Uppdragsavtal (outsourcing)	2	Stort	K	F

Ersättningsregler

Ersättningsregler
Licenshavaren ska känna till de regler som gäller beträffande ersättning till anställda inom bank och värdepappersföretag, fondbolag och företag som utövar försäkringsdistribution i termer av att ersättningssystem ska främja en sund riskhantering och inte ska utformas på ett sätt som kommer i konflikt med det finansiella företagets skyldighet att iaktta kundernas intressen. Licenshavaren ska vidare känna till att det ska upprättas en ersättningspolicy, att denna inte ska ge upphov till intressekonflikter till skada för det finansiella företagets kunder samt principerna om att ersättning inte enbart får baseras på kvantitativa mått och att det ska råda balans mellan fast och rörlig ersättning.

Licenshavaren ska också känna till att ESMA har utfärdat riktlinjer avseende ersättningspolicy och ersättningspraxis för värdepappersföretag och fondbolag och syftet bakom dessa riktlinjer.

Mätpunkt	Vikt	Storlek	Kognitiv nivå
Ersättningsregler	2	Stort	K

Delområde 2 – Finansiell ekonomi, risker och kapitaltäckning

Delområde 2 omfattar finansiell ekonomi, riskanalys och kapitaltäckningsbehov. Målet är att licenshavaren ska ha grundläggande kunskap om identifikation och hantering av olika typer av risker som finansiella aktörer är exponerade emot. Det kräver förståelse för hur risker mäts på både instrumentnivå och portföljnivå, en kännedom om typiska riskkällor för olika segment av kapitalmarknaden och en kunskap om hur finansiella derivatinstrument kan användas för att hantera risker. Licenshavararen förväntas också ha kunskap om det finansiella systemet i allmänhet och regler för kapitaltäckning och likviditet i synnerhet. Såväl regelverk som konkreta metoder för kapitalbehovsberäkningar innefattas i detta krav.

Finansiell ekonomi och finansiella instrument

Riskbegrepp
Licenshavaren ska förstå begreppet standardavvikelse och förstå hur det kan användas för att kvantifiera begreppet risk.

Diversifiering och portföljrisker
Licenshavaren ska förstå diversifiering (riskspridning), och på vilket sätt korrelationer påverkar möjligheterna till riskspridning i en portfölj av riskfyllda tillgångar.

Aktier
Licenshavaren ska förstå egenskaperna hos stamaktier, preferensaktier, A- och B-aktier, teckningsrätter samt konvertibler. Licenshavaren ska känna till hur aktier handlas i Sverige, och särskilt vad en reglerad marknad, en OTF-plattform och en MTF-plattform är.

Licenshavaren ska förstå innebörden av de aktierelaterade händelserna börsnotering, nyemission, split/omvänd split, aktieutdelning samt återköp av egna aktier. Licenshavaren ska även känna till huvuddragen i processen kring offentliga uppköpserbjudanden.

Licenshavaren ska slutligen känna till de huvudsakliga kraven rörande bästa orderutförande.

Ränteinstrument
Licenshavaren ska känna till de vanligaste formerna av penningmarknadsinstrument såsom depositplaceringar, statsskuldväxlar och räntecertifikat, och förstå deras grundläggande egenskaper. Licenshavaren ska känna till de vanligaste formerna av långa ränteplaceringar, såsom statsobligationer, FRN-lån, realräntеobligationer, bostadsobligationer och företagsobligationer, och förstå deras grundläggande egenskaper.

Licenshavaren ska känna till de vanliga typer av hållbara obligationer som finns och hur de skiljer sig från traditionella obligationer.

Licenshavaren ska känna till hur handeln på den svenska räntemarknaden går till, såväl den handel som sker på interbankmarknaden som den handel som samtliga kategorier investerare har möjlighet att delta i.

Terminsinstrument
Licenshavaren ska känna till vanliga ränterelaterade terminsinstrument som handlas på marknaden, såsom räntefutures och FRA-kontrakt. Licenshavaren ska känna till vanliga aktierelaterade terminsinstrument som handlas på marknaden, såsom aktie- och indexfutures. Licenshavaren ska förstå hur långa respektive korta positioner i terminskontrakt förändrar riskexponeringen i en position i den underliggande tillgången, och förstå hur termins-

instrument kan användas för att hantera risker. Licenshavaren ska känna till hur ränte- och aktieterminer handlas på den svenska derivatmarknaden.

Ränteswappar
Licenshavaren ska förstå hur en ”plain-vanilla” ränteswap är konstruerad, förstå på ett principiellt plan hur den värderas samt känna till hur den kan användas för riskhantering i olika situationer.

Optioner
Licenshavaren ska känna till köp- och säljoptioners grundläggande egenskaper. Licenshavaren ska förstå hur olika positioner i optioner förändrar riskexponeringen i en position i den underliggande tillgången, och hur optioner kan användas för att hantera risker. Licenshavaren ska känna till hur köp- och säljoptioner handlas på den svenska derivatmarknaden.

Strukturerade produkter
Licenshavaren ska förstå konstruktionen av de vanligaste strukturerade placeringarna såsom kapitalskyddade placeringar, marknadsplaceringar och placeringar med hävstång. Licenshavaren ska även förstå hur de olika placeringarnas konstruktion, exempelvis förekomsten av kapitalskydd, barriärer, kuponger eller hävstång, påverkar såväl avkastningsmöjligheter som risker. Licenshavaren ska även känna till vilka kostnader som är förenade med respektive produkt samt hur dessa kan påverka avkastningen.

Valuta- och råvarumarknaden
Licenshavaren ska känna till hur valutor och valutaderivat handlas på den svenska och internationella valutamarknaden. Licenshavaren ska känna till råvarumarknadens funktionssätt och prissättning samt vilka slags råvarubaserade finansiella instrument som handlas på finansiella marknader.

Mätpunkt	Vikt	Storlek	Kognitiv nivå	
Sannolikheter och riskbegrepp	1	Litet		F
Diversifiering och portföljrisker	2	Stort		F
Aktier	2	Stort	K	F
Ränteinstrument	2	Stort	K	
Terminsinstrument	2	Stort	K	F
Ränteswappar	1	Litet	K	F
Optioner	2	Stort	K	F
Strukturerade produkter	1	Stort	K	F
Valuta- och råvarumarknaden	1	Litet	K	

Fonder

Andelsvärdeberäkning, avgifter och riskmått i fonder
Licenshavaren ska känna till hur en fonds NAV (Net Asset Value) beräknas. Licenshavaren ska förstå olika avgiftsbegrepp förknippade med fondplaceringar, t ex årlig avgift, förvaltningsavgift och det s k Normanbeloppet. Licenshavaren ska känna till hur avgifter påverkar avkastningen över tid samt att avgiften alltid är bortdragen när avkastning visas. Licenshavaren ska känna till de vanligaste riskmåtten som används avseende fonder.

Fondkategorier och fondtyper
Licenshavaren ska känna till egenskaperna hos olika fondkategorier såsom aktie-, bland-, ränte- och hedgefonder, vad som skiljer dessa åt samt vilka regelverk som gäller för dessa. Licenshavaren ska även känna till egenskaperna för specialfonder, alternativa investeringsfonder (AIF) och andra fonder. Vidare ska licenshavaren förstå skillnaden mellan börshandlade fonder (ETF:er) och traditionella fonder samt hur de börshandlade fonderna är konstruerade.

Olika sätt att ta hänsyn till hållbarhet i investeringar
Licenshavaren ska känna till vanliga metoder som fondförvaltare kan använda för att bedriva hållbarhetsarbete, som t ex uteslutning av placeringar i portföljen, att välja hållbara placeringar och försök att påverka företaget via aktivt deltagande på bolagsstämmor, i dialog eller via andra forum.

Licenshavaren ska även känna till vad som vanligen menas med påverkansinvesteringar (impact investing) samt begreppet omställning (transition) och hur dessa begrepp kan appliceras inom hållbara investeringar.

Mätpunkt	Vikt	Storlek	Kognitiv nivå	
Andelsvärdeberäkning, avgifter och riskmått i fonder	2	Stort	K	F
Fondkategorier och fondtyper	2	Stort	K	F
Olika sätt att ta hänsyn till hållbarhet i investeringar	2	Stort	K	

Penningpolitik, banker och finansmarknad

Makroekonomiska begrepp
Licenshavaren ska förstå begreppen BNP och BNP-tillväxt samt innebörden av hög- respektive lågkonjunktur. Licenshavaren ska förstå vad som normalt sett kännetecknar en ekonomi som befinner sig i hög- respektive låg-konjunktur avseende BNP-tillväxt, arbetsmarknad, inflation och ränteläge. Licenshavaren ska förstå begreppet inflation, inklusive de två vanliga inflationsmåtten: KPI och KPIF.

Penningpolitik
Licenshavaren ska förstå begreppet styrränta, känna till de penningpolitiska mål som Riksbanken har, samt förstå hur penningpolitiken är tänkt att påverka inflationen och den reala ekonomin. Licenshavaren ska känna till begreppet stabiliseringspolitik och att Riksbanken ansvarar för denna.

Finanspolitik
Licenshavaren ska känna till grunderna i det finanspolitiska ramverket. Licenshavaren ska känna till vad som avses med offentlig skuld och offentlig skuldkvot, samt vilka risker avseende räntor och tillväxt som en alltför hög skuldsättning kan föra med sig.

Interbankmarknaden
Licenshavaren ska känna till hur interbankmarknaden fungerar, vilka instrument eller kontrakt som typiskt sett handlas på denna marknad, hur handeln går till och vilka de stora aktörerna på denna marknad är.

Bank funding
Licenshavaren ska känna till hur en affärsbanks respektive en centralbanks balansräkningar ser ut. Licenshavaren ska känna till hur banker finansierar sig i normala marknadssituationer och vad som menas med likviditetsrisker i dessa sammanhang.

Moral hazard (ökat risktagande) och adverse selection (moturvalsrisk)
Licenshavaren ska känna till vad som menas med moral hazard och adverse selection, känna till i vilka situationer dessa fenomen förekommer samt känna till varför moral hazard och adverse selection kan leda till problem för det finansiella systemet.

Finansiell stabilitet
Licenshavaren ska känna till vad som menas med begreppet finansiell stabilitet samt hur ansvaret för den finansiella stabiliteten är fördelad mellan Finansinspektionen, Riksbanken, Riksgälden och Finansdepartementet. Licenshavaren ska vidare känna till vilka verktyg respektive myndighet har för att förebygga och hantera finansiella kriser samt hur respektive myndighet bedriver sitt arbete med finansiell stabilitet.

Licenshavaren ska känna till vilken information om finansiell stabilitet som publiceras av respektive myndighet, vad det Finansiella stabilitetsrådet har för funktion samt, på ett övergripande plan, hur det internationella samarbetet kring frågor om finansiell stabilitet fungerar.

Mätpunkt	Vikt	Storlek	Kognitiv nivå	
Makroekonomiska begrepp	2	Stort		F
Penningpolitik	2	Stort	K	F
Finanspolitik	2	Stort	K	
Interbankmarknaden	2	Litet	K	
Bank funding	2	Litet	K	
Moral hazard (ökat risktagande) och adverse selection (moturvalsrisk)	2	Litet	K	
Finansiell stabilitet	2	Stort	K	

Kapital- och likviditetskrav – kreditinstitut

Lagstadgade krav på kapital, likviditet och bruttosoliditet (Pelare 1)
Licenshavaren ska känna till de grundläggande principerna för kapitaltäckning enligt EU:s kapitaltäcknings-regelverk (CRR/CRD) och förstå syftet med kraven på kapitalbas, kapitalbuffertar och bruttosoliditet.

Licenshavaren ska känna till att kapitalkraven utgår från institutets risker, främst kreditrisker, marknadsrisker och operativa risker, samt att regelverket innehåller olika metoder för att beräkna kapitalkraven.

Licenshavaren ska förstå syftet med kraven på likviditet och stabil finansiering samt känna till de grundläggande funktionerna hos likviditetstäckningsgraden (LCR) och den stabila nettofinansieringskvoten (NSFR).

Kapital- och likviditetsutvärdering (Pelare 2)
Licenshavaren ska förstå styrelsens och den verkställande ledningens ansvar för att institutet har tillräckligt med kapital och likviditet i förhållande till verksamhetens risker samt betydelsen av institutets interna kapital- och likviditetsutvärdering (IKLU) som ett verktyg för styrning och riskhantering.

Licenshavaren ska känna till syftet med Finansinspektionens översyns- och utvärderingsprocess (ÖUP) och att Finansinspektionen kan ställa ytterligare kapitalkrav på enskilda institut.

Offentliggörande av information (Pelare 3)
Licenshavaren ska förstå syftet med reglerna om offentliggörande av information om institutets kapital, risker och likviditet samt deras betydelse för transparens och marknadsdisciplin.

Stora exponeringar
Licenshavaren ska förstå syftet med reglerna om stora exponeringar och deras betydelse för att begränsa institutets koncentrationsrisker mot enskilda kunder eller grupper av kunder med inbördes anknytning.

Licenshavaren ska känna till att regelverket innehåller begränsningar för hur stora sådana exponeringar får vara i förhållande till institutets kapital.

Mätpunkt	Vikt	Storlek	Kognitiv nivå	
Lagstadgade minimikrav på kapital, likviditet och bruttosoliditet (Pelare 1)	2	Stort	K	F
Kapital- och likviditetsutvärdering (Pelare 2)	2	Litet	K	F
Offentliggörande av information (Pelare 3)	2	Litet		F
Stora exponeringar	2	Litet	K	F

Risker

Marknadsrisker

Licenshavaren ska förstå vad som menas med marknadsrisk. Licenshavaren ska också förstå på vilka olika sätt marknadsrisker kan hanteras, minskas eller helt elimineras.

Andra riskkällor än marknadsrisk

Licenshavaren ska förstå begreppen motpartsrisk, likviditetsrisk, kreditrisk och operativ risk. Licenshavaren ska också förstå hur dessa risker kan hanteras, minskas eller helt elimineras.

Value at Risk och Expected Shortfall

Licenshavaren ska förstå vad de två finansiella riskmåtten Value at Risk (VaR) och Expected Shortfall (ES) mäter. Licenshavaren ska förstå de två vanligaste metoderna för VaR-beräkningar, dvs historisk simulering respektive analytisk metod. Licenshavaren ska vidare känna till de vanligaste styrkorna och svagheterna med VaR, med särskilt fokus på problemet med extrema utfall. Licenshavaren ska förstå vilken ytterligare information om riskexponeringen, utöver VaR, som erhålls genom måttet ES.

Mätpunkt	Vikt	Storlek	Kognitiv nivå	
Marknadsrisker	2	Litet		F
Andra riskkällor än marknadsrisk	2	Stort		F
Value at Risk och Expected Shortfall	2	Stort	K	F

Delområde 3 – Normgivning och regelverk

Delområde 3 omfattar kunskapskrav om ett flertal grundläggande regler som gäller för finansmarknaden och som licenshavaren behöver ha kunskap om i sitt arbete. Området omfattar kunskap om vilka olika typer av normgivning som träffar finansmarknaden och hur olika regelverk är uppbyggda. Vidare innehåller området regler kring marknadsmissbruk, åtgärder mot penningtvätt och hantering av personuppgifter.

Området omfattar även kunskap om grundläggande kundskyddsregler, t ex regler kring kundinformation och investeringsrådgivning. I området innefattas även kunskap om de ingripanden och sanktioner som kan vidtas av Finansinspektionen samt av olika organ som övervakar företagens verksamhet på civilrättslig grund. För att behärska området behövs vidare grundläggande kunskap om vad som krävs för att få Finansinspektionens tillstånd att bedriva olika typer av tillståndspliktig finansiell verksamhet. Slutligen ställs genom området krav på god kännedom om vissa informations- och rapporteringskrav, såsom flaggning samt rapportering av OTC-derivat.

Normgivning

Normgivning inom EU

Licenshavaren ska känna till hur normgivningen inom EU går till, dels vem som gör vad, dels vad resultatet blir och hur det påverkar regleringen i medlemsstaterna. Licenshavaren ska också känna till skillnaden mellan en EU-förordning och ett EU-direktiv. Licenshavaren ska vidare känna till att EU-kommissionen och de europeiska myndigheterna ESMA, EBA och EIOPA kan anta regler och hur de gäller i medlemsstaterna.

Offentlig normgivning i Sverige

Licenshavaren ska känna till normgivningsprocessen i Sverige, dels vem som gör vad, dels vad resultatet blir. Licenshavaren ska alltså känna till dels regeringens och riksdagens roller och uppgifter i ett lagstiftningsärende, dels vilken betydelse ett utredningsbetänkande eller en proposition har för tolkningen av lagen. Licenshavaren ska också känna till hur Finansinspektionens normgivning fungerar och skillnaden mellan föreskrifter och allmänna råd från inspektionen.

Finansinspektionens roll och regelverk

Licenshavaren ska känna till Finansinspektionens roll som tillsynsmyndighet, men även Finansinspektionens roll vid utformningen av nya regler.

Tillsynsmyndigheter

Licenshavaren ska känna till vilka olika myndigheter som utövar tillsyn över finansiella företag och vad deras respektive tillsynsområde är. Här avses i vart fall: EBA, ESMA, EIOPA, Finansinspektionen, Konsumentverket och Integritetsskyddsmyndigheten (IMY).

Självreglering och viktigare aktörer

Licenshavaren ska känna till de viktigaste branschorganisationerna på finansmarknaden, såsom Svensk Värdepappersmarknad, Fondbolagens förening, Svenska Bankföreningen, Svensk Försäkring, Swedsec, Insuresec och Föreningen för god sed på värdepappersmarknaden, och deras syften. Licenshavaren ska vidare känna till hur självreglering är uppbyggd och hur den skiljer sig från lagar och andra författningar. Licenshavaren ska också känna till de viktigaste för- och nackdelarna med självreglering.

Mätpunkt	Vikt	Storlek	Kognitiv nivå
Normgivning inom EU	1	Stort	K
Offentlig normgivning i Sverige	1	Stort	K
Finansinspektionens roll och regelverk	1	Litet	K
Tillsynsmyndigheter	1	Stort	K
Självreglering och viktigare aktörer	1	Stort	K

Tillståndspliktig verksamhet

Bank- och finansieringsrörelse
Licenshavaren ska känna till vad som avses med bankrörelse respektive finansieringsrörelse och (övergripande) med verksamhet som har ett naturligt samband med den finansiella verksamheten. Licenshavaren ska även känna till de grundläggande kraven för att ett företag ska få tillstånd att bedriva bank- och finansieringsrörelse inklusive de krav som ställs på styrelse, vd (och ställföreträdare för dessa) samt på ägare med ett kvalificerat innehav. Licenshavaren ska vidare känna till de begränsningar som finns avseende vilken egendom ett kreditinstitut får inneha.

Värdepappersrörelse
Licenshavaren ska känna till vilka verksamheter som är tillståndspliktig värdepappersrörelse och vilka sidoverksamheter ett värdepappersinstitut kan ägna sig åt. Licenshavaren ska vidare känna till de grundläggande kraven för att ett företag ska få tillstånd att bedriva värdepappersrörelse inklusive de krav som ställs på styrelse, vd (och ställföreträdare för dessa) samt på ägare med ett kvalificerat innehav. Licenshavaren ska även känna till de begränsningar som finns avseende vilken egendom ett värdepappersinstitut får inneha.

Fondverksamhet
Licenshavaren ska känna till de grundläggande kraven för att ett företag ska få tillstånd att bedriva fondverksamhet enligt lagen (2004:46) om värdepappersfonder eller förvaltning av AIF-fonder enligt lagen (2013:561) om förvaltare av alternativa investeringsfonder. Licenshavaren ska också känna till de krav som ställs på styrelse, vd (och ställföreträdare för dessa) samt på ägare med ett kvalificerat innehav i sådana företag. Licenshavaren ska vidare känna till huvudbegreppen i lagen om värdepappersfonder och lagen om förvaltare av alternativa investeringsfonder samt ha övergripande kunskaper om fondbolagets/AIF-förvaltarens och förvaringsinstitutets respektive roller i förhållande till fonden.

Försäkringsrörelse
Licenshavaren ska känna till de grundläggande kraven för att ett företag ska få tillstånd att bedriva försäkringsrörelse enligt försäkringsrörelselagen (SFS 2010:2043 ”FRL”) eller tjänstepensionsverksamhet enligt lagen (2019:742) om tjänstepensionsföretag (LTF). Licenshavaren ska känna till i vilka olika associationsformer försäkringsrörelse respektive tjänstepensionsverksamhet kan bedrivas och hur dessa former i grova drag skiljer sig åt. Licenshavaren ska känna till skillnaden mellan ett försäkringsföretag som delar ut vinst och ömsesidiga försäkringsföretag samt att det finns försäkringsföretag som drivs enligt ömsesidiga principer, s k hybridbolag.

Licenshavaren ska också känna till de lämplighetskrav som ställs på styrelse, vd och ställföreträdare för dessa samt på ägare med ett kvalificerat innehav i sådana företag. Licenshavaren ska vidare känna till de mest centrala begreppen i FRL och LTF samt att det finns krav på företagsstyrningssystemet, inbegripet centrala funktioner och vilka dessa är.

Försäkringsdistribution
Licenshavaren ska känna till vad som avses med försäkringsdistribution enligt lagen (2018:1219) om försäkringsdistribution och vilka krav på tillstånd eller registrering som gäller för olika typer av försäkringsförmedlare och vilka undantag som finns. Licenshavaren ska känna till de grundläggande kraven för att en fysisk eller juridisk person, som försäkrings-förmedlare, ska få tillstånd att bedriva försäkringsdistribution, inklusive de krav som ställs på den

fysiska personen, och, beträffande juridiska personer, de krav som ställs på styrelse, vd (och ställföreträdare för dessa) samt anställda.

Gränsöverskridande verksamhet
Licenshavaren ska känna till förutsättningarna för att en bank, ett värdepappersinstitut, en försäkringsförmedlare, ett fondbolag eller en AIF-förvaltare ska kunna bedriva verksamhet i andra länder än i sitt hemland, dels från en filial, dels utan att inrätta en filial. Licenshavaren ska också känna till skillnaderna mellan att gränsöverskridandet sker inom respektive utanför EES. Licenshavaren ska vidare känna till skillnaden mellan att bedriva verksamhet från en filial och att driva verksamheten i ett dotterbolag i värdlandet.

Mätpunkt	Vikt	Storlek	Kognitiv nivå
Bank- och finansieringsrörelse	2	Stort	K
Värdepappersrörelse	2	Stort	K
Fondverksamhet	2	Stort	K
Försäkringsrörelse	2	Stort	K
Försäkringsdistribution	2	Stort	K
Gränsöverskridande verksamhet	2	Stort	K

Grundläggande regler på finansmarknaden

Etiska riktlinjer och visselblåsning

Grundläggande etiska riktlinjer
Licenshavaren ska förstå följande delar av Svensk Värdepappersmarknads Vägledning till etiska riktlinjer i värdepappersinstitut (211130): innebörden av ett etiskt förhållningssätt och av att agera efter en etisk måttstock, begreppen otillbörliga transaktioner och jäv samt hur bisysslor och annan sidoverksamhet ska hanteras.

Licenshavaren ska också förstå innehållet i Finansinspektionen allmänna råd (FFFS 1998:22) om riktlinjer för hantering av etiska frågor hos institut som står under inspektionens tillsyn.

Visselblåsning
Licenshavaren ska förstå reglerna i den s k visselblåsarlagen (SFS 2021:890) och vilka verksamheter som omfattas av lagen. Licenshavaren bör särskilt förstå att:

- Lagen innebär skyldighet för verksamhetsutövare att inrätta interna rapporteringskanaler,
- Lagen ger skydd vid rapportering i ett arbetsrelaterat sammanhang av information om missförhållanden som det finns ett allmänintresse av att de kommer fram.
- Skyddet gäller även för andra än rapporterande personer, såsom personer som bistår den rapporterande personen och juridiska personer som den rapporterande personen äger, arbetar för eller på annat sätt har koppling till.
- Skyddet utgörs framför allt av ansvarsfrihet för visselblåsaren och förbud mot hindrande åtgärder och repressalier.

Mätpunkt	Vikt	Storlek	Kognitiv nivå
Grundläggande etiska riktlinjer	2	Litet	F
Visselblåsning	2	Stort	F

Intressekonflikter

Regler om intressekonflikter

Licenshavaren ska kunna tillämpa de regler om intressekonflikter som gäller för finansiella företag enligt vid var tid bindande lagstiftning, EU-förordningar, Finansinspektionens föreskrifter och riktlinjer från de europeiska tillsynsmyndigheterna.

Licenshavaren ska känna till att en intressekonflikt kan uppstå i flera olika relationer, bland annat:

- mellan företaget (eller en anställd) och en kund,
- mellan olika kunder till företaget,
- mellan en anställds egna eller närståendes privata intressen och företagets eller en kunds intressen, och
- mellan olika avdelningar, funktioner eller koncernbolag inom samma organisation.

Licenshavaren ska förstå att företaget ska ha effektiva rutiner för att identifiera, förebygga, registrera och hantera intressekonflikter innan de uppstår, och att information till kunden om en intressekonflikt (disclosure) är en sista utväg som bara får användas när övriga åtgärder inte bedöms tillräckliga för att förhindra skada för kundens intressen.

Licenshavaren ska vidare känna till att vissa situationer kräver organisatorisk eller fysisk separering av funktioner eller enheter (informationsbarriärer, "Chinese Walls") för att förhindra att känslig information flödar mellan delar av verksamheten med motstående intressen.

Licenshavaren ska känna till att intressekonflikter som konstituerar jäv för styrelseledamöter och vd vid handläggning av vissa ärenden regleras separat.

Regler om tredjepartsersättningar

Licenshavaren ska kunna tillämpa reglerna och veta vilka krav som ställs för att värdepappersinstitut och försäkringsdistributörer ska kunna ta emot ersättningar från någon annan än kunden samt behålla dessa.

Regler om egna och närståendes värdepappersaffärer

Licenshavaren ska kunna tillämpa reglerna avseende anställdas egna eller närståendes värdepappersaffärer som återfinns i MAR, kommissionens delegerade förordning (EU) 2017/565 samt i regler utgivna av Svensk Värdepappersmarknad och Fondbolagens förening.

Mätpunkt	Vikt	Storlek	Kognitiv nivå		
Regler om intressekonflikter	2	Stort	K	F	T
Regler om tredjepartsersättningar	1	Litet			T
Regler om egna och närståendes värdepappersaffärer	1	Litet			T

Givande och tagande av muta

Regler om givande och tagande av muta

Licenshavaren ska kunna tillämpa grundläggande regler om förbud mot tagande och givande av muta. Detta förutsätter att licenshavaren förstår

- den koppling som ska finnas till arbetstagarens tjänsteutövning eller uppdragstagarens tjänsteuppdrag för att det ska kunna vara fråga om givande av muta,
- vilka omständigheter som avgör om en förmån är otillbörlig eller inte, samt
- vilka förmåner som alltid anses otillbörliga.

Mätpunkt	Vikt	Storlek	Kognitiv nivå	
Regler om givande och tagande av muta	2	Litet	F	T

Marknadsmissbruk och investeringsrekommendationer

Marknadsmissbruksbrotten och rapporteringsskyldigheten
Licenshavaren ska känna till huvuddragen i definitionen av insiderinformation i artikel 7 i marknadsmissbruksförordningen och huvuddragen i förbuden mot insiderbrott, obehörigt röjande av insiderinformation och marknadsmanipulation i 2 kap lagen (2016:1307) om straff för marknadsmissbruk på finansmarknaden. Licenshavaren ska förstå innebörden av rapporteringsskyldigheten i artikel 16 i marknadsmissbruksförordningen.

Licenshavaren ska även förstå de huvudregler som gäller vid marknadssonderingar enligt artikel 11 i marknadsmissbruksförordningen.

Anmälningsskyldigheten för personer i ledande ställning och deras närstående, 30-dagarsregeln och insiderförteckning
Licenshavaren ska förstå de grundläggande reglerna om anmälningsskyldighet för personer i ledande ställning och deras närstående enligt artikel 19 i marknadsmissbruksförordningen. Licenshavaren ska även förstå reglerna i artikel 19.12 i marknadsmissbruksförordningen om den s k 30-dagarsregeln och undantagen från denna regel. Licenshavaren ska förstå reglerna i artikel 18 i marknadsmissbruksförordningen och kommissionens genomförandeförordning (EU) 2026/1291 om insiderförteckning.

Analyser och investeringsrekommendationer
Licenshavaren ska känna till

- vad som menas med en investeringsrekommendation,
- den grundläggande innebörden i kraven på att information ska presenteras sakligt och att intressekonflikter ska redovisas, samt
- vad som menas med att en investeringsrekommendation är oberoende eller inte.

Mätpunkt	Vikt	Storlek	Kognitiv nivå	
Marknadsmissbruksbrotten och rapporteringsskyldigheten	2	Stort	K	F
Anmälningsskyldigheten för personer i ledande ställning och deras närstående, 30-dagarsregeln och insiderförteckning	2	Stort		F
Analyser och investeringsrekommendationer	1	Litet		F

Åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism samt finansiella sanktioner

Kundkännedom m m
Tillräcklig kunskap om kunderna är en grundläggande förutsättning för de finansiella företagens möjligheter att försvåra och förhindra att verksamheten utnyttjas för penningtvätt eller finansiering av terrorism och för att kunna rapportera misstänkta aktiviteter och transaktioner samt fullgöra de krav som gäller för löpande uppföljande av affärsförbindelser och för att hålla kundkännedomen aktuell.

Licenshavaren ska kunna tillämpa

- de åtgärder som ska vidtas för kundkännedom, dvs vilka uppgifter om kunden som ska hämtas in och dokumenteras (inklusive identifiering, verklig huvudman och affärsförbindelsens syfte och art).

Licenshavaren ska förstå syftet med reglerna om penningtvätt och särskilt förstå:

- vilka situationer som kräver att åtgärder för kundkännedom vidtas,
- i vilka situationer förenklade respektive skärpta åtgärder för kundkännedom kan/ska vidtas,

- vilka särskilda regler som gäller för personer i politisk utsatt ställning (PEP), deras familjemedlemmar och kända medarbetare,
- konsekvenserna av att inte uppnå tillräcklig kännedom om kunden samt
- skyldigheten att granska transaktioner och utan dröjsmål rapportera misstänkta transaktioner till Finanspolisen om misstanke kvarstår efter närmare analys.

Riskbedömning
Reglerna om att motverka penningtvätt och finansiering av terrorism innebär att företagen ska tillämpa ett riskbaserat förhållningssätt. Detta innebär i sin tur att företaget ska göra en riskbedömning av sin verksamhet och även riskklassificera sina kunder. Riskbedömningen ska sedan läggas till grund för att bestämma vilkaåtgärder, t ex rutiner och kundbemötande, övervakning m m, som ska vidtas för att mitigera riskerna.

Licenshavaren ska känna till hur en allmän riskbedömning ska genomföras samt att den ska dokumenteras och följas upp. Licenshavaren ska också känna till hur kundens riskprofil bestäms och hur denna påverkar vilka krav som ska ställas på åtgärder för kundkännedom och övervakning.

Organisation m m
Ett företag ska ha de rutiner och riktlinjer som krävs för att verksamhetsutövare ska kunna upptäcka och korrigera brister avseende åtgärder för att förhindra penningtvätt i verksamheten och även rutiner och riktlinjer som avser företagets s k ”särskilt utsedd befattningshavare” (om en sådan utsetts), centralt funktionsansvarig och oberoende granskningsfunktion (om en sådan finns).

Licenshavaren ska känna till funktionerna ”särskilt utsedd befattningshavare”, ”centralt funktionsansvarig” och ”oberoende granskningsfunktion”, i vilka fall krav gäller på att tillsätta sådana funktioner och vad de ska göra. Licenshavaren ska även känna till de grundläggande kraven på utbildning och lämplighet hos anställda och andra som utför arbetsuppgifter av betydelse för att förhindra att verksamheten utnyttjas för penningtvätt eller finansiering av terrorism.

Övervakning och rapportering
Pågående affärsförbindelser och enstaka transaktioner ska övervakas och bedömas i syfte att upptäcka aktiviteter och transaktioner som är avvikande eller som annars kan antas ingå som ett led i penningtvätt eller finansiering av terrorism. Om det finns skälig grund att misstänka penningtvätt eller finansiering av terrorism eller att egendom annars härrör från brottslig handling, ska detta utan dröjsmål rapporteras till Finanspolisen.

Licenshavaren ska känna till att övervakning av aktiviteter och transaktioner ska ske, hur avvikande eller misstänkta aktiviteter och transaktioner ska bedömas, vad rapporter om misstänkta transaktioner ska innehålla och att det råder tystnadsplikt om att rapportering har skett eller att en undersökning om penningtvätt eller finansiering av terrorism genomförs eller kan komma att genomföras.

Påföljder vid bristande efterlevnad
Licenshavaren ska känna till vilka ingripanden och sanktioner företaget kan drabbas av vid bristande efterlevnad av reglerna för att motverka penningtvätt och finansiering av terrorism samt förutsättningarna för att även styrelseledamöter och vd kan drabbas av sanktioner för sådana brister.

Finansiella sanktioner
Licenshavaren ska känna till vilka skyldigheter företag har att följa tillämpliga internationella sanktioner beslutade av FN och EU samt de grundläggande reglerna i lag (2025:327) om internationella sanktioner. Licenshavaren ska känna till hur sanktionskontroll ska göras av företagets kunder samt vilka åtgärder som ska vidtas för att säkerställa att tillämpliga finansiella sanktioner efterlevs.

EU:s nya regelverk för bekämpning av penningtvätt och finansiering av terrorism
Licenshavaren ska känna till att EU har beslutat om ett nytt regelverk för bekämpning av penningtvätt och finansiering av terrorism som bland annat omfattar förordning (EU) 2024/1624 (AMLR), direktiv (EU) 2024/1640 (AMLD6) och förordning (EU) 2024/1620 om inrättande av den europeiska myndigheten för bekämpning av penningtvätt och finansiering av terrorism (AMLA).

Licenshavaren ska känna till att AMLR innebär en ökad harmonisering av reglerna inom EU genom att centrala regler för verksamhetsutövare regleras direkt i en EU-förordning och att AMLR i huvudsak ska börja tillämpas den 10 juli 2027.

Licenshavaren ska känna till AMLA:s övergripande uppgifter inom EU:s system för bekämpning av penningtvätt och finansiering av terrorism samt att AMLA kommer att utöva direkt tillsyn över vissa utvalda verksamhetsutövare inom den finansiella sektorn.

Mätpunkt	Vikt	Storlek	Kognitiv nivå		
Kundkännedom m m	2	Stort		F	T
Riskbedömning	2	Stort	K		
Organisation m m	2	Stort	K		
Övervakning och rapportering	2	Stort	K		
Påföljder vid bristande efterlevnad	2	Litet	K		
Finansiella sanktioner	2	Litet	K		
EU:s nya regelverk för bekämpning av penningtvätt och finansiering av terrorism	2	Litet	K		

Dataskyddsförordningen

Dataskyddsförordningen (GDPR)
Licenshavaren ska känna till dataskyddsförordningen och syftet med den samt känna till de lagliga grunderna för personuppgiftsbehandling, vad som avses med känsliga personuppgifter och den registrerades rättigheter. Varje behandling av personuppgifter ska följa GDPR:s grundläggande principer, ha rättslig grund, uppfylla tillämpliga krav på information till de registrerade och hanteras med rutiner för registrerades rättigheter, exempelvis tillgång, rättelse, radering, begränsning, invändning och dataportabilitet.

Mätpunkt	Vikt	Storlek	Kognitiv nivå
Dataskyddsförordningen, GDPR	2	Stort	K

Distansförsäljning och ångerrätt

Distansförsäljning och ångerrätt
Licenshavaren ska känna till vad som avses med distansavtal och avtal utanför affärslokaler samt huvuddragen i de konsumentskyddsregler som gäller när finansiella företag ingår sådana avtal. Dessa omfattar bland annat:

- krav på information före och efter avtalets ingående,
- konsumentens ångerrätt och de viktigaste undantagen från denna, och
- konsumentens rätt att på begäran få förklaringar.

Licenshavaren ska även känna till att särskilda regler för olika finansiella tjänster kan ersätta dessa regler om information, förklaringar och ångerrätt.

Licenshavaren ska känna till att avtal som ingås genom ett onlinegränssnitt och som omfattas av ångerrätt medför krav på en lättillgänglig funktion för att utöva ångerrätten, samt att onlinegränssnitt inte får utformas på ett sätt som väsentligen snedvrider eller försämrar konsumentens förmåga att fatta välgrundade beslut.

Licenshavaren ska känna till företagets skyldighet att på konsumentens begäran ge förklaringar som hjälper konsumenten att bedöma om avtalet och kompletterande tjänster passar konsumentens behov och ekonomiska situation, samt konsumentens rätt att begära mänsklig medverkan.

Licenshavaren ska känna till att särskilda krav gäller när näringsidkaren på eget initiativ kontaktar konsumenten per telefon, bland annat att konsumenten då ska acceptera avtalet skriftligen efter samtalet för att avtalet ska vara bindande. Licenshavaren ska också känna till att bristande efterlevnad kan leda till ingripanden och sanktioner.

Mätpunkt	Vikt	Storlek	Kognitiv nivå
Distansförsäljning och ångerrätt	2	Stort	K

Digital Operational Resilience Act – DORA

DORA-förordningen

Licenshavaren ska känna till syftet med EU-förordningen för digital operativ motståndskraft (DORA-förordningen) och att den innebär omfattande och detaljerade krav på styrelsen och ledningen i finansiella företag att framför allt tillse:

- Hantering och styrning av IKT-risker
- Klassificering och rapportering av IKT-relaterade incidenter
- Testning av sin digitala operativa motståndskraft
- Hantering av IKT-tredjepartsrisker

Licenshavaren ska också känna till att DORA kompletteras av flera s k tekniska standarder på nivå 2, vilka närmare specificerar kraven i DORA-förordningen. Vidare ska licenshavaren känna till att underlåtenhet att följa regelverket medför risk för höga sanktionsavgifter.

Mätpunkt	Vikt	Storlek	Kognitiv nivå
DORA-förordningen	2	Stort	K

Flaggnings- och rapporteringskrav

Flaggningsregler

Licenshavaren ska förstå följande delar av de flaggningsregler som gäller inom Sverige:

- vilka personer (inklusive närstående) som omfattas av de lagstadgade flaggningsreglerna,
- vilka gränsvärden som gäller,
- till vilka anmälan ska ske och inom vilken tidsfrist samt
- huvudreglerna rörande vilka instrument och typer av positioner som den flaggningsskyldige ska flagga för.

Blankning och rapportering av blankningsaffärer

Licenshavaren ska förstå när korta positioner avseende aktier, vissa ränteinstrument eller kreditderivat ska rapporteras till Finansinspektionen eller annan tillsynsmyndighet inom EES samt när sådana positioner ska offentliggöras. Licenshavaren ska känna till var information om korta positioner finns allmänt tillgänglig.

Rapportering av derivataffärer och transaktioner för värdepappersfinansiering

Licenshavaren ska känna till att derivatpositioner och transaktioner för värdepappersfinansiering ska rapporteras till s k Trade Repositories. Licenshavaren ska övergripande känna till de krav på innehåll och rapporteringstidpunkt som gäller samt vilka viktigare Trade Repositories som finns.

Rapportering av minimikrav
Licenshavaren ska känna till att en löpande inrapportering till Finansinspektionen ska ske avseende kapitaltäckning, likviditet, bruttosoliditet och stora exponeringar. Licenshavaren ska övergripande känna till vilken information som ska rapporteras.

Mätpunkt	Vikt	Storlek	Kognitiv nivå	
Flaggningsregler	2	Stort		F
Blankning och rapportering av blankningsaffärer	1	Stort	K	F
Rapportering av derivataffärer och transaktioner för värdepappers-finansiering	2	Litet	K	
Rapportering av minimikrav	2	Litet	K	

Kundskyddsregler och informationskrav

Faktablad
Licenshavaren ska känna till de övergripande reglerna som gäller faktablad för PRIIP-produkter (packaged retail investment and insurance-based investment products) och vilka typer av kunder och produkter som omfattas av regelverket. Licenshavaren ska vidare känna till vilken information som ska framgå i faktabladen. Licenshavaren ska även förstå skillnaden mellan faktablad, marknadsföringsmaterial, produktblad och annan information som tas fram för produkten. Vidare ska licenshavaren förstå hur och när olika typer av information ska presenteras för kunden.

Information om hållbarhet i fonder och IBIPs
Licenshavaren ska känna till var man kan hitta information om hur hållbarhetsarbete i fondförvaltning bedrivs samt hur hållbarhetsrisker i fonder och IBIPs är integrerade, t ex på bolagens hemsida, i produkternas informations-broschyrer, genom Hållbarhetsprofilen eller via tjänsteleverantörer såsom Morningstar. Licenshavaren ska även känna till att utfallet av fondförvaltningens hållbarhetsarbete redovisas i fondernas årsrapporter.

Licenshavaren ska känna till disclosureförordningen (SFDR), dess syfte och vilka typer av finansiella produkter och tjänster som omfattas. Licenshavaren ska förstå disclosureförordningens definition av finansiella produkter som 1. främjar miljörelaterade eller sociala egenskaper enligt artikel 8 eller 2. har hållbar investering som mål enligt artikel 9, samt att kraven avseende kundinformation skiljer sig mellan de olika kategorierna av produkter. Licenshavaren ska även förstå hur dessa produkter kan innehålla miljömässigt hållbara investeringar enligt Taxonomiförordningen.

Licenshavaren ska känna till ESMAs riktlinjer angående namngivning av fonder som använder ESG eller andra hållbarhetsrelaterade termer avseende förekomsten av tröskelvärden för fonders investeringsstrategier och exkludering av vissa investeringar för att kunna inkludera specifika hållbarhetstermer i fondnamn.

Företagens hållbarhetsarbete
Licenshavaren ska känna till att bolag över en viss storlek är skyldiga att i sina årsredovisningar lämna hållbarhetsredovisningar och vad som ska ingå. Licenshavaren ska också känna till att det i vissa branscher finns branschföreningar/-initiativ som har skapat självreglering och branschstandarder av olika slag som syftar till att anslutna bolag ska bedriva sin verksamhet på ett hållbart sätt.

Därutöver ska licenshavaren även känna till innebörden av

- var och en av termerna scope 1, 2 och 3 för att klassificera utsläpp av växthusgaser.
- att företag har ”science-based targets”.
- att företaget har nettonoll-mål.

Produktstyrning
Licenshavaren ska känna till att produktstyrningskrav gäller för kreditinstitut, värdepappersbolag, försäkringsföretag, tjänstepensionsföretag och försäkringsförmedlare. Även fondbolag och AIF-förvaltare omfattas vid vissa investeringstjänster. Kraven följer av respektive sektors regelverk och varierar beroende på verksamheten, produkterna och företagets roll som utvecklare eller distributör.

Licenshavaren ska förstå att produktstyrningskraven innebär att ett finansiellt institut som omfattas av reglerna och som utvecklar finansiella produkter (utvecklare) ska ha en process för att godkänna, distribuera och löpande följa upp sina produkter. Processen ska inkludera att identifiera avsedd målgrupp, bedöma produktens risker och förenlighet med målgruppens behov samt säkerställa lämplig distribution för målgruppen. Licenshavaren ska förstå att ett företag som omfattas av reglerna och som erbjuder eller rekommenderar produkter (distributörer) ska ha en process för produktstyrning som säkerställer att distributionen är förenlig med målgruppens behov, egenskaper och mål. Licenshavaren ska känna till att produktstyrningskraven även omfattar att informationsutbyte mellan utvecklare och distributörer ska ske och att det gäller krav på att vidta åtgärder när brister upptäcks, som exempelvis att distribution har skett utanför målgruppen.

Licenshavaren ska förstå ledningens ansvar för att det finns dokumenterade styrdokument, en tydlig ansvarsfördelning och fungerande uppföljning av produktstyrningen. Licenshavaren ska även förstå kontrollfunktionernas roll i att, inom sina respektive ansvarsområden, följa upp och granska att processerna fungerar och att tillämpliga regler efterlevs.

Grundläggande regler om rådgivning om investeringsprodukter
Licenshavaren ska förstå huvuddragen i reglerna om rådgivning om finansiella instrument och försäkringsbaserade investeringsprodukter och vissa pensionsförsäkringar (”IBIPs”). Licenshavaren ska förstå när en rådgivningssituation uppstår och vad som skiljer rådgivning från generella råd, marknadsföring och annan informationsgivning. Licenshavaren ska vidare förstå vilken slags information om kunden som rådgivaren ska inhämta, att lämnade råd ska vara lämpliga utifrån de inhämtade uppgifterna, samt de huvudsakliga krav som ställs när det gäller lämplighetsförklaringar till kunder.

Inhämtande av information från kunden
Licenshavaren ska förstå reglerna om att rådgivaren, för att kunna lämna ett lämpligt råd (oavsett investeringsprodukt) ska inhämta uppgifter om kundens

- kunskaper och erfarenheter,
- ekonomiska situation,
- mål med investeringen samt
- hållbarhetspreferenser.

Licenshavaren ska förstå hur rådgivaren ska agera om kunden väljer att inte lämna någon eller endast delar av efterfrågad information.

Förutsättningar för rådgivning om hållbarhet
- Licenshavaren ska förstå och kunna förklara de mest kända förkortningarna inom hållbarhet och finans, såsom SDG, ESG och PRI.
- Licenshavaren ska känna till syftet med Parisavtalet och takten i genomförandet.
- Licenshavaren ska känna till Taxonomiförordningen, dess syfte, omfång och avgränsningar, dvs vilka typer av bolag och branscher som omfattas idag och framöver. Licenshavaren ska även förstå definitionen av vad som utgör en miljömässigt hållbar investering.
- Licenshavaren ska förstå disclosureförordningen (SFDR), dess syfte och vilka typer av finansiella produkter och tjänster som omfattas samt definitionen av vad som utgör en hållbar investering.
- Licenshavaren ska förstå begreppet "huvudsakliga negativa konsekvenser för hållbarhetsfaktorer”.

- Licenshavaren ska förstå skillnaden mellan finansiella instrument som (i) gör miljömässigt hållbara investeringar, (ii) gör hållbara investeringar och/eller (iii) beaktar huvudsakliga negativa konsekvenser för hållbarhetsfaktorer.

Grundläggande regler om försäkringsdistribution
Licenshavaren ska förstå vad som avses med god försäkringsdistributionssed, vilken information en försäkringsdistributör måste lämna till sina kunder, vad som avses med en opartisk och personlig analys, vad som avses med lämplighets- respektive passandebedömningar och de huvudsakliga krav som ställs när det gäller lämplighetsförklaringar till kunder.

Skydd och förvaring av kunders medel och finansiella instrument
Licenshavaren ska känna till reglerna om skydd av kunders finansiella instrument och medel samt om förvaring av en kunds finansiella instrument i lagen om värdepappersmarknaden, Finansinspektionens föreskrifter 2017:2 och i kommissionens delegerade förordning (EU) 2017/565.

Insättningsgaranti och investerarskydd
Licenshavaren ska känna till vilka konton som omfattas av insättningsgarantin, när garantin kan bli tillämplig, vilken ersättning en kund kan få och vem som hanterar garantin. Licenshavaren ska vidare känna till vad och vem som omfattas av investerarskydd, när det kan bli tillämpligt, vilken ersättning en kund kan få, vem som hanterar investerarskyddet, och vilken separationsrätt kunderna har vid konkurs.

Klagomålshantering och reklamationer
Licenshavaren ska förstå hur klagomål ska hanteras i finansiella företag.

Licenshavaren ska även känna till de olika roller som Konsumenternas bank- och finansbyrå, Konsumenternas försäkringsbyrå, Allmänna reklamationsnämnden och allmänna domstolar har när det gäller handläggning av klagomål och information om praxis.

Mätpunkt	Vikt	Storlek	Kognitiv nivå	
Faktablad	2	Stort	K	F
Information om hållbarhet i fonder och IBIPs	2	Stort	K	F
Företagens hållbarhetsarbete	2	Stort	K	
Produktstyrning	2	Stort	K	F
Grundläggande regler om investeringsrådgivning	2	Stort		F
Inhämtande av information från kunden	2	Stort		F
Förutsättningar för rådgivning om hållbarhet	2	Stort	K	F
Grundläggande regler om försäkringsdistribution	2	Stort		F
Skydd och förvaring av kunders medel och finansiella instrument	1	Litet	K	
Insättningsgaranti och investerarskydd	1	Litet	K	
Klagomålshantering och reklamationer	2	Litet	K	F

Sekretess

Sekretess och otillåten användning av interna system
Licenshavaren ska kunna tillämpa de regler om sekretess, som gäller för anställda och uppdragstagare i finansiella institut.

Licenshavaren ska känna till att den som obehörigen överträtt sekretessreglerna kan

- underkastas arbetsrättsliga sanktioner,
- bli dömd för sekretessbrott (dock ej anställda/arbetstagare i kreditinstitut) och
- underkastas sanktioner av Swedsec, om personen är licenshavare.

Licenshavare ska vidare förstå att otillåten användning av institutets interna system, t ex otillåtna slagningar, är ett regelbrott som kan innebära överträdelser av bl a sekretessreglerna.

Licenshavaren ska känna till att det finansiella institutet kan

- bli skyldigt att betala skadestånd till kunden, och
- drabbas av sanktioner från Finansinspektionen.

Mätpunkt	Vikt	Storlek	Kognitiv nivå		
Sekretess och otillåten användning av interna system	2	Stort	K	F	T

Ingripanden och sanktioner

Straffrättsliga och administrativa sanktioner

Licenshavaren ska förstå skillnaden mellan straffrättsliga och administrativa sanktioner samt hur de handläggs och beslutas. Licenshavaren ska också känna till på vilka områden på finansmarknaden det förekommer straffrättsliga sanktioner och vem dessa kan drabba. Licenshavaren ska också känna till de viktigare sanktioner som Finansinspektionen har tillgång till – dvs möjligheterna att förelägga någon att vidta eller underlåta vissa åtgärder, utdela anmärkning eller varning, sanktionsavgifter, förbjuda någon att vara styrelseledamot eller vd samt återkallelse av tillstånd – och när dessa kan bli aktuella.

Finansinspektionens tillsynsverktyg

Licenshavaren ska känna till de viktigare verktygen som inspektionen förfogar över i sin tillsyn – rätten att begära in uppgifter och göra platsbesök samt kraven på löpande rapportering.

Swedsecs disciplinära förfarande

Licenshavaren ska förstå hur Swedsecs disciplinära förfarande fungerar. Licenshavaren ska förstå vilka disciplinpåföljder Swedsecs disciplinnämnd kan besluta om och hur de beslutas. Licenshavaren ska också förstå de anslutna företagens roll i disciplinförfarandet och känna till hur de olika disciplinpåföljderna har använts – dvs huvuddragen i varför olika överträdelser har lett till olika disciplinpåföljder.

Mätpunkt	Vikt	Storlek	Kognitiv nivå	
Straffrättsliga och administrativa sanktioner	2	Stort	K	F
Finansinspektionens tillsynsverktyg	2	Litet	K	
Swedsecs disciplinära förfarande	1	Litet		F